

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Bài 29)

Nỗi thống thiết trong các văn thơ Ma Xuân Đạo cũng là tiếng lòng chung của tất cả mọi người ở thập niên 1980, đặc biệt là những người cầm bút Miền Nam.

Có điều, đọc xong tập Tàn Trung Tác (lần thứ ba), thấy bi quan quá. Nhất là, tiếng lòng thống thiết ấy lại "**được làm cho nhớ lại**" trong bối cảnh HIỆN TẠI khi tôi đang trú ngụ trên tầng thứ 27 của khách sạn Mường Thanh ở Nha Trang, đối diện với hotel sang trọng Liberty Central mà đêm đêm cứ phải nghe vọng lên từ căn lầu tầng 17 của nó những tiếng nhạc "thuốc lắc" ồn ào, náo động đến có thể làm cho tim vỡ. Sao thật chua xót mĩa mai với linh hồn người thiên cổ Ma Xuân Đạo và nhịp sống "đổ mồ hôi sôi nước mắt" của giới lao động chung quanh!

Nỗi ngậm ngùi theo chữ nghĩa Ma Xuân Đạo chưa tan thì lại nhận ngay từ anh Đặng Văn Âu những lá thư trao đổi giữa hai ông anh ở hai phương trời cách biệt.

Sao trong đời, cái Họa lúc nào cũng đều là "vô đơn chí"?

***/ MỘT:**

"Lá thư từ già" anh Văn Quang gửi chung cho bạn đọc hải ngoại.

Đây là bài sau cùng tôi viết hàng tuần cho các báo ở nước ngoài. Tôi sẽ ngưng viết loạt bài này vì lý do sức khỏe, không vì bất cứ lý do nào khác.

Hơn 60 năm cầm bút, tôi không có gì đáng tự hào bởi chỉ như người lính trên đường trường hành quân không biết mình đã bắn được bao nhiêu viên đạn. Tất cả chỉ vì ba lời thề TỔ QUỐC - DANH DỰ - TRÁCH NHIỆM mà tôi đã thề trước khi trở thành người lính của Quân Đội VNCH.

Tôi còn thua cả những đồng đội của tôi đã vĩnh viễn ra đi hoặc bỏ lại một phần thân thể mình trên chiến trường, trở về với cuộc sống vất vưởng nơi quê nhà.

Trong lá thư ngắn hôm nay, trước khi ngừng viết, tôi xin gửi lời cảm tạ đến tất cả bạn bè, các bạn đọc của các báo và các khán thính giả và các cơ quan truyền thông, các đài phát thanh truyền hình đã từng có thời gian dành cho tôi những tình cảm đặc biệt.

Bây giờ đầu óc tôi không còn được minh mẫn nữa, khi nhớ khi quên... đã đến lúc phải biết mình nên dừng lại ở đâu.

Tôi chắc chắn trong những bài viết của tôi có nhiều khiếm khuyết, mong được sự bao dung thông cảm của các bạn.

Văn Quang – Sài Gòn ngày 20 tháng 6 -2017

[]

***/ Lời “bình” của TTBG:**

Ngậm ngùi! Lại cũng thật ngậm ngùi! Những kỷ niệm với anh Văn Quang biểu thị qua rất nhiều lá thư trao đổi, ngắt quãng thời gian có khi đến hàng đôi ba năm, từ 2000 đến tận hôm nay, nhưng mạch tình cảm vẫn không thay đổi.

Đơn cử:

***/ Thư TTBG gửi anh Văn Quang.**

Cali, Dec. 13/2006

Anh chị Văn Quang thân,

Lâu quá không liên lạc. Hôm qua ngồi đọc các bài viết của anh trên một website hải ngoại (Tango 2), BG thích lắm. Rất mừng với giọng văn vẫn còn mượt mà thật thấm thía của anh, trong đó vẫn thấy hiển lộ cá chất “liêm sỉ, tự trọng” của một nhà văn Miền Nam cũ.

Anh chị có khỏe?

BG vẫn luôn nghĩ đến anh chị và các bạn hữu Sài Gòn nhưng đành chôn nỗi nhớ xuống tận đáy lòng.

Có cái gì đó khiến BG cứ “muốn quên tất cả Sài Gòn” (và quê hương VN) khi mà trong các lần trở về chẳng tìm thấy được cái “Sài Gòn ngày xưa.”

Tâm trạng y hệt một kẻ ngày hôm qua thấy tất cả **còn là của mình**, ngày hôm sau đã biến thể hết tất cả.

Có lẽ bởi vì BG bỏ ra đi khi Sài Gòn vẫn còn mang dáng dấp Sài Gòn cũ, không giống các anh, đang sống nơi đó, nên không nhận ra sự thay đổi mỗi ngày của Sài Gòn? Còn BG, ba mươi năm xưa khác hẳn ba mươi năm sau trong cái nhìn về Sài Gòn và quê hương cũ. Giống hệt Từ Thức khi trở lại trần gian đã không ngờ rằng cõi trần đã đổi thay đến một ngàn năm trong khi tưởng là “mới bỏ đi chỉ mới một ngày!”

Mùa hè vừa qua về Dalat, ngồi ở một quán café, nhìn Dalat bị mất đi hết nét u buồn kiêu sa thuở trước trong cái cảnh ngồn ngộn của những ngôi nhà cất xây vô trật tự, BG đã nảy ra trong đầu cái ý nghĩ vừa viết.

Sống trong tâm trạng u hoài như thế, lại thêm biết bao thực tế chán chường của đời sống Mỹ, BG không còn muốn nghĩ gì khác về vùng trời quê hương đã mất đạo gần đây anh Văn Quang ơi.

Ít hàng thăm anh chị. Cầu chúc anh chị một mùa Giáng Sinh êm đềm hạnh phúc.

BG.

[]

HAI:***/ Thư anh Đặng Văn Âu gửi anh Văn Quang.**

Chủ đề: Giã từ Vũ Khí (Adieu aux armes).

Nam Cali. June 21/2017

Anh Văn Quang thân mến,

Chừng non một tháng, anh viết thư cho tôi có đoạn làm tôi cảm động hết sức:

“Tôi vẫn viết những gì cần viết, mặc cho những rình rập đe dọa quanh mình, chưa biết nó xảy ra những gì? Tôi vẫn quan niệm rằng ‘đã viết thì đừng sợ, đã sợ thì đừng viết’ và tôi vẫn là người lính, dù không còn cây súng trên vai.”

Anh ở tù. Ra tù, anh có điều kiện đi HO, nhưng anh vẫn ở lại quê hương và vẫn tiếp tục làm nghĩa vụ NGƯỜI LÍNH VNCH. Tức là vẫn tiếp tục làm nghĩa vụ Người Lính hoạt động trong lòng địch dưới một dạng thức khác.

Người bạn trẻ của tôi khen anh là người có võ công cao cường, dùng "củ đậu nấu đậu" thành thử đối phương tuy thâm hiểm nhưng chưa học được chiêu thức để hóa giải đường kiếm tuyệt chiêu của anh. Người bạn trẻ của tôi muốn khai triển võ công của anh hơn nữa, nhưng sợ nguy hại đến bản thân anh, nên đành thôi. Nhưng anh liền trả lời bạn tôi rằng muốn viết ra hết cảm nghĩ như thế nào đi nữa, anh cũng không sợ. Tôi rất "chịu" cái gan "lính" của anh.

"Người Lính già không chết! Họ chỉ phai đi mà thôi". Phai (fade) dần hình bóng vào bóng tối, nhưng danh dự Người Lính của họ vẫn còn. Mâu thời gian làm cho anh phai dần. Rồi đây tôi cũng phai dần như anh. Nhưng nay trời cho còn sức khỏe thì tôi vẫn còn vác súng trên vai như anh đã.

Nếu tôi về thăm anh mà bị cộng sản bắt thì tôi không sợ. Tôi chỉ sợ chúng bắt, rồi dùng sự tra tấn tàn bạo mà mình không chịu nổi nhục hình, phải buộc lòng thốt ra những điều hèn hạ để làm bằng lòng dã tâm của chúng thì mất hết cả một đời gìn giữ nhân cách. Cho nên, dù nhớ anh lắm, nhưng tôi không thể về thăm anh. Mong anh thông cảm nhé.

Cầu mong anh được Trời Phật che chở.

Bằng Phong Đặng Văn Âu.

□

***/ Thư anh Văn Quang gửi anh Đặng Văn Âu.**

June 20/2017 lúc 16:23.

Anh Bằng Phong thân mến,

Anh và tôi cũng là lính như nhau, người lính không bao giờ chết, dù có "gác kiếm" vẫn là người lính. Anh cũng vậy, bây giờ đọc bài viết của anh còn lợi hại hơn khi lái máy bay. Ở VN lúc này cũng có nhiều bạn trẻ đọc bài của anh. Tôi thường khoe với họ rằng “ông Bằng Phong này là bạn của tôi. Ông ấy không bao giờ phản bạn bè như vài

tên khác hẳn làm, ông ấy dám nói lên sự thật về ông Kỳ.” *Anh đã đương đầu với tất cả những ngang trái của cuộc đời. Đáng làm gương cho lớp trẻ hiện nay đang loay hoay đi tìm con đường phải đi trước mặt. Tôi vẫn hy vọng sẽ có ngày gặp lại anh. (VQ).*

□

***/ Thư anh Đặng Văn Âu gửi anh Văn Quang.**

Nam Cali, June 20/2017 lúc 5:41 PM

Anh Văn Quang thân,

Tôi nghe tin anh sức khỏe suy yếu, tôi buồn quá vì biết làm sao về thăm anh đây? Hay là anh làm một chuyến "Mỹ du" để thăm các con được không? Cố gắng lên! Anh đến Mỹ bất cứ ở đâu, tôi cũng sẽ đi thăm anh để bắt tay anh một phát trước khi hai anh em sẽ về cõi.

Thân ái, Bằng Phong

□

***/ Lời “bình” của TTBG.**

1/ Điều thứ nhất: Đọc vài dòng ngắn ở trên anh Đặng Văn Âu gửi anh Văn Quang lại nhớ ngay đến vài giò anh Uyên Thao gửi TTBG trước ngày rời nước Mỹ về thăm quê hương:

June 2/2017 lúc 6:11 AM.

TVÂN ơi,

*(...) Gặp Văn Quang nhớ nói giúp là **rất mong còn có dịp nắm tay nó**. Cũng hy vọng tương lai sẽ đúng như TVân đã viết.*

Thượng lộ bình an!

(UT).

Gần 200 năm xưa, những lá thư trao đổi giữa hai anh em Vincent và Théo Van Gogh đã dựng lại cho người đời sau thấy rõ cuộc sống cá nhân và xã hội nghệ thuật thuở sinh thời của nhà danh họa.

Cũng thế, cả một hoàn cảnh khốn khó riêng cùng nỗi cơ cực chung của đại đa số tầng lớp dân chúng Nga dưới thời cai trị hà khắc ác độc của Nga Hoàng Nicholas đệ I đã được làm cho sống động qua những lá thư trao đổi giữa hai anh em Mikhail và Féodor Dostoievski.

“*Những lá thư*” xuất phát tự trái tim đã có mãnh lực HON hằng chục ngàn phát súng điên cuồng trong tay bạo chúa. Vậy, ai dám bảo người cầm viết “*trói gà không chặt?*” Không chứ? Thuở đời nay đâu khác chuyện người xưa!

Đọc những lời “tâm bút” của hai ông anh từng là hai người lính trên hai bãi chiến trường chiến đấu chung **cùng một giới tuyến**, giờ đang ở hai phương trời Đông-Tây cách trở mà thấy sợi tơ tâm hồn vẫn còn rung lên sự giao cảm hòa điệu.

Ngày hôm qua đọc tập Tàn Trung Tác, nghe anh Ma Xuân Đạo hoài niệm:

*Nghe đàn ai biết chí ai
 Hoàng kim ai dám trao người thương âm?¹
 Trước mỏ ai đập dao cầm
 Đàn ai nghe nữa, tri âm đâu còn.²
 Ai cùng chung vốn đi buôn
 BẠN nghèo chia lãi nhiều hơn không phiền³
 Ai chưa quen mặt biết tên
 Một lời tiến cử nên duyên kim bằng⁴
 Phấn hồng ai tặng đài trang
 Ai vì nghĩa sĩ gươm vàng tìm đưa
 Ta nay không giấy làm thơ
 Sách cần mượn được khó như lên trời
 Chuyện xưa nhắc lại mà chơi
 Mong sao giải chút sầu đời đó thôi!
 (Nhớ Người Xưa, 1987)*

Bữa nay đọc ké những lá thư hai ông anh gửi cho nhau, mới thấy rằng “*người xưa*” của Ma Xuân Đạo rõ ràng vẫn còn hiện hữu qua “*người nay*” của thập niên 2100. Không phải chuyện “*nhắc lại mà chơi*” để “*mong giải chút sầu đời!*” thôi, mà còn chính là nỗi cảm động chân thực, một tia ánh sáng chói lòa trong cuộc-sống-hiện-tại-nhiều-tối-tăm-bẩn-thiu.

Hai ông anh, một ông cao lớn ngang tàng, một ông gầy gò bé nhỏ cuối cùng gặp nhau ở một điểm LÀ đã làm cho trái tim một đứa bị tiếng “*kiếm giọt nước mắt còn khó hơn kiếm kim cương!*” phải mềm đi trong niềm tin về cái Đẹp, cái Thiện và cái Chân sẽ không thể mai một trong bất cứ hoàn cảnh nào của xã hội chung quanh.

¹ Chung Tử Kỳ, người đời Xuân Thu.

² Bá Nha, người đời Xuân Thu.

³ Bảo Thúc, tự là Thúc Nha (nên còn gọi là Bảo Thúc Nha) và Quán Trọng, người đời Xuân Thu.

⁴ Quách Tường và Ngô Bảo An, người đời Đường.

3/ Lại viết ít dòng cho anh Văn Quang kèm theo trong tập Viết Cho Người Đã Chết (Tâm Bút tập I) đóng vài ngày trước:

Nha Trang June 21/2017, thứ Tư.

Anh Văn Quang thân,

BG gửi anh tập sách mới, đưa người ta đóng vội nên không có bìa. Phải lấy một cái bìa dư làm bìa tạm gửi anh, anh chị đừng bận tâm, chỉ giữ như một kỷ niệm của BG.

Sáng nay nhận thư anh Âu, nói anh đã “giã từ vũ khí”, lòng BG thật là hụt hẫng anh Văn Quang ạ.

Nhưng thôi việc gì có mở màn cũng đều phải có kết thúc. Chỉ buồn cho BG, anh Âu, anh Peter, anh Uyên Thao... ở điều từ nay mất đi một “chiến hữu” mà thôi. Cầu mong anh còn khỏe dài dài để chúng mình còn gặp và thăm nhau.

BG.

□

*Trần Thị Bông Giấy
(Bài viết xong tại Nha Trang,
khách sạn Mường Thanh, lầu 27, phòng 2706,
June 22/2017, thứ Năm.)*

□